

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 15.9.2009
KOM(2009) 473 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

VIISAINFOSÜSTEEMI (VIS) VÄLJATÖÖTAMISE KOHTA 2008. AASTAL
(esitatud vastavalt nõukogu otsuse 2004/512/EÜ artiklist 6 tulenevale kohustusele)

**Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule viisainfosüsteemi (VIS)
väljatöötamise kohta**

**Eduaruanne (jaanuar kuni detsember 2008)
(KOM(2009) 473)**

SISUKORD

1.	Sissejuhatus.....	3
2.	Projekti hetkeolukord.....	3
2.1.	Jälgitava ajavahemiku edusammud	3
2.1.1.	VISi õiguslik raamistik	4
2.1.2.	VISi ajakava uuendamine	4
2.1.3.	Keskinfosüsteemi väljatöötamine: tulemused	5
2.1.4.	Biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi väljatöötamine.....	5
2.1.5.	Rajatiste ettevalmistus ja võrgustik	6
2.1.6.	Testimine ja selle tulemused.....	6
2.1.7.	Riiklik kavandamine ja koordineerimine.....	7
2.1.8.	VISi toetajad	8
2.1.9.	Kasutuselevõtt konsulaaresindustes ja piiripunktides.....	8
2.2.	Komisjoni projektijuhtimine.....	8
2.2.1.	Kavandamine ja eelarve.....	8
2.2.2.	Riskijuhtimine.....	9
2.2.3.	Projekti juhtimisnõukogu.....	9
2.3.	SIS II komitee koosolekud.....	9
2.3.1.	SISVIS komitee	10
2.3.2.	Muudatusi hindav nõukogu	10
2.3.3.	Testimise alane nõuanderühm	10
2.3.4.	VISi sõnumifunktsiooni ekspertrühm.....	10
3.	Järeldused ja tulevikuväljavaated	11

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas aruandes antakse ülevaade tööst, mida komisjon tegi 2008. aastal (jaanuar kuni detsember 2008) seoses viisainfosüsteemi (VIS) väljatöötamisega. Tegemist on viienda eduaruandega,¹ mille komisjon esitab nõukogule ja Euroopa Parlamendile vastavalt nõukogu 8. juuni 2004. aasta otsuse 2004/512/EÜ (viisainfosüsteemi (VIS) kehtestamise kohta)² artiklile 6. Otsuse kohaselt vastutab komisjon koos SIS II komiteega³ VISi väljatöötamise eest, riiklike süsteemide kohandamise ja/või väljatöötamise eest vastutavad aga omakorda liikmesriigid. 2007. aastal asutati SISVIS komitee⁴ komisjoni abistamiseks tema rakendusvolituste kasutamisel nii SIS II kui ka VIS projekti elluviimisetapiga seonduvates küsimustes. SISVIS komitee VIS koosseisu esimene koosolek toimus 2008. aasta novembris pärast määruse (EÜ) 767/2008 (mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määruse))⁵ jõustumist.

2. PROJEKTI HETKEOLUKORD

2.1. Jälgitava ajavahemiku edusammud

Peamise tegevuse kokkuvõte

Aruandeperioodi lõpul oli käimas mitut liikmesriiki kaasavate esialgsete vastuvõtutestide teine etapp, mis algas pärast arendaja ruumides läbiviidavate vastuvõtutestide edukat lõpuleviimist.

Eesistujariigina tegutsenud Prantsusmaa juhtimisel asutati VISi toetajate rühm, et olla kursis riiklike VIS projektidega ning luua side ministeeriumide ja ekspertide tasandi vahel, eesmärgiga tagada liikmesriikides aset leidvate arengute tähelepanelik jälgimine.

2008. aasta märtsis asutati muudatusi hindav nõukogu, et säilitada spetsifikatsioonide osas stabiilsus ja anda nõu kõigi esitatud muutmistaotluste kohta, mis mõjutavad VISi tehnilisi spetsifikatsioone.

Kõigi testimisega seotud küsimuste arutamiseks ja vastavate kokkulepete saavutamiseks liikmesriikidega asutati ka testimise alane nõuanderühm.

Jälgitaval ajavahemikul taotleti mitmeid, enne operatsioonisüsteemi testimist rakendatavaid muudatusi VISis ja biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemis. Selgus, et selliste muudatuste elluviimiseks on vaja lisa-aega. VISi toetajate soovitusel leppis alaliste esindajate komitee 2008. aasta detsembris kokku, et VIS projekti ajakava muudetakse, et arvesse võtta viimaseid süsteemi tehtavaid muudatusi, ühtlasi aga tagades, et VISi kasutuselevõtu kuupäev jääks endiselt 2009. aastasse⁶.

---

¹ Neljas aruanne vt komisjoni aruanne nõukogule ja Euroopa Parlamendile - Viisainfosüsteemi (VIS) väljatöötamise kohta 2007. aastal, KOM(2008) 714 lõplik, 10.11.2008.

² ELT L 213, 15.6.2004, lk 5.

³ Väljatöötamisetapis olevate SIS II ja VIS projektide komiteemenetluse raamistik on kehtestatud määruse nr 2424/2001 artikli 5 lõikega 1 (EÜT L 328, 13.12.2001, lk 4).

⁴ Moodustatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1987/2006 (mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist) artikli 51 lõike 1 alusel.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 767/2008, 9. juuli 2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) – ELT L 218, 13.8.2008, lk 60.

⁶ Vt täiendavaid üksikasjalikke andmeid punktis 2.1.2.

2.1.1. VISi õiguslik raamistik

Ehkki Euroopa Parlament ning justiits- ja siseküsimuste nõukogu jõudsid VISiga seotud õigusaktide paketi (kõnealune pake hõlmab määrust, mis käsitleb viisainfosüsteemi ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus),⁷ ja kolmandasse sambasse kuuluvat nõukogu otsust⁸) käsitlevale poliitilisele kokkuleppele 2007. aasta juunis, võeti õigusaktid ametlikult vastu alles 2008. aasta juunis pärast parlamendi kahe reservatsiooni tühistamist.

Määrusega (EÜ) nr 767/2008 määratakse kindlaks VISi eesmärk ja funktsioonid ning süsteemiga seotud vastutusalad. Määrusega kehtestatakse ka tingimused ja menetlused, mida kohaldatakse liikmesriikide vahelise teabevahetuse suhtes, mis käsitleb lühiajaliste viisade taotlusi ja nendega seoses tehtud otsuseid. VISis töödeldavad andmed hõlmavad tähtnumbrilisi andmeid, viisataotleja fotosid ja sõrmejälgi, et tagada isikute usaldusväärne kontrollimine ja tuvastamine.

Nõukogu otsus 2008/633/JSK käsitleb liikmesriikide määratud ametiasutuste ja Europoli juurdepääsu viisainfosüsteemile (VIS) terroriaktide ja muude raskete kuritegude vältimise, avastamise ja uurimise eesmärkidel.

Mõlemad õigusaktid avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 13. augustil 2008 ja need jõustusid 2. septembril 2008.

Eespool nimetatud õigusaktide vastuvõtmine tähendas, et oli võimalik sõnastada lõplikud tehnilised spetsifikatsioonid ning et arendustöö, mis oli teostatud 2007. aastal poliitilise heakskiidu saanud õigusakti eelnõu alusel, sai jätkuda vastavalt uues ajakavas planeeritule. Enne, kui VISi saab kasutama hakata, tuleb siiski muuta ka ühiseid konsulaarjuhiseid⁹ ja Schengeni piirieskirju,¹⁰ et võtta arvesse VISi toiminguid vastavalt konsulaaresindustes ja piiripunktides. Mõlema muudatusi kehtestava õigusakti osas jõuti poliitilisele kokkuleppele aruandeperioodi lõpul. Ka viisaeeskirja ettepaneku¹¹ arutamine jätkus tervel aruandeperioodil, kuid ettepanekut ei ole veel vastu võetud.

2.1.2. VISi ajakava uuendamine

Vastavalt 2007. aasta septembris kokkulepitud täpsustatud ajakavale ja võttes arvesse kõiki õigusliku aluse vastuvõtmisest tulenevalt keskinfosüsteemi tehtavaid tehnilisi muudatusi, pidi keskinfosüsteem kasutamiseks valmis olema 2009. aasta juunis. Töö nimetatud tähtajast kinnipidamiseks jätkus tervel aruandeperioodil, nimetatud ajakavast peeti rangelt kinni ja peaaegu kõik eesmärgid täideti vastavalt kokkulepitud kavale. Aruteludel VISi riiklike projektijuhtide tööühma ja muudatusi hindavasse nõukogusse kuuluvate liikmesriikide

---

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 767/2008, 9. juuli 2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) – ELT L 218, 13.8.2008, lk 60.

⁸ Nõukogu otsus 2008/633/JSK, 23. juuni 2008, mis käsitleb liikmesriikide määratud ametiasutuste ja Europoli juurdepääsu viisainfosüsteemile (VIS) terroriaktide ja muude raskete kuritegude vältimise, avastamise ja uurimise eesmärkidel (VIS otsus) – nõukogu dokument 11077/07.

⁹ Eelnõu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse viisasid käsitlevaid ühiseid konsulaarjuhiseid diplomaatilistele ja konsulaaresindustele seoses biomeetria kasutuselevõtmisega ning viisataotlejate vastuvõtmise ja menetlemise korraldamise sätete lisamisega – Institutsioonidevaheline dokument: 2006/0088 (COD)

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 562/2006, 15. märts 2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad), ELT L 105, 13.4.2006, lk 1.

¹¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri, KOM (2006) 403 lõplik.

ekspertidega (vaata punkti 2.3) esitasid liikmesriigid hulga muudatusettepanekuid,¹² mis mõjutaksid VISi ja biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi väljatöötamist ning nõuaksid tehniliste spetsifikatsioonide uuendamist. Novembris soovitas muudatusi hindav nõukogu rakendada nimetatud muudatused enne VISi kasutuselevõttu ja SIS II komitee nõustus sellise lähenemisviisiga. Kuna väljatöötamise eest vastutava peatöövõtja hinnangul pikendaksid muudatused VISi arendustööd poole aasta võrra, edastati muudatusi hindava nõukogu ja SIS II komitee soovitusel VISi toetajatele arutamiseks ja arvessevõtmiseks. Oma esimesel, detsembris toimunud koosolekul kinnitasid VISi toetajad liikmesriikide ühehäälsel soovi rakendada nimetatud muudatused enne VISi kasutuselevõttu. 2008. aasta viimasel koosolekul palus alaliste esindajate komitee komisjonil koostada VISi üksikasjaliku täpsustatud ajakava, mis hõlmaks eespool nimetatud muudatusi ja nihutaks kasutuselevõtu kuupäeva 2009. aasta lõppu.

2.1.3. Keskinfosüsteemi väljatöötamine: tulemused

Tervel aruandeperioodil jätkus peamiste tulemuste ja paljude testimistulemuste mitmete korduste arendamine¹³. Aprillis kiideti heaks täielikult toimiv üksikasjalik tehniline spetsifikatsioon ja liidese juhenddokument¹⁴ ning paika pandi funktsioone ja ülesehitust käsitlevate spetsifikatsioonide baaskomplekt. Vastavalt planeeritule saadi septembri lõpus funktsioone ja ülesehitust käsitlevaid ning tehnilisi spetsifikatsioone hõlmavate üksikasjaliku tehnilise spetsifikatsiooni lõppversioon. Kuna 2008. aasta jooksul jõuti kokkuleppele taotletud muudatuste rakendamises, tuleb üksikasjalikku tehnilist spetsifikatsiooni ja liidese juhenddokumenti nimetatud muudatuste arvesse võtmiseks täiendada. Oktoobris anti liikmesriikidele üle XSD-vormingus liidese juhenddokumendi versioonil 1.76 põhineva CD-simulaatori teine väljaanne, mis sisaldas pärast arendaja ruumides läbiviidavate vastuvõtutestide seeriat tehtud parandusi. Nimetatud vastuvõtutestid teostati ja viidi edukalt lõpule septembris.

2.1.4. Biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi väljatöötamine

Pärast seda, kui nõukogu ja Euroopa Parlament jõudsid VIS määruse ja seonduva otsuse osas poliitilisele kokkuleppele, analüüsis väljatöötamise eest vastutav peatöövõtja, kas süsteemi on vaja edasi arendada, et tagada VISi täielik kooskõla õigusliku raamistikuga ja süsteemi ühendamine biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemiga. Biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi lepingu peatamine¹⁵ tühistati 1. aprillil, mille järel süsteemi keskkond ühendati VISiga, et teostada arendaja ruumides läbiviidavad vastuvõtutestid.

Liikmesriikidele anti viivitamata üle ka biomeetriliste funktsioonide tarkvarapaketid. Aasta jooksul said liikmesriigid kätte sõrmejälgede kogumise seadmetes kasutamiseks ettenähtud tarkvarapaketid ja kasutasid biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi veebiportaali oma siseriikliku biomeetrilise lähenemisviisi rakendamiseks. 2008. aastal käisid mitmed külalised tutvumas biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi esitlusega, mis simuleerib VISi kasutamist konsulaaresindustes ja piiripunktides. Liikmesriikide delegatsioonidele, Euroopa

---

¹² Muudatustaotlused puudutasid biomeetria rakendamist VISis, täpsemalt taotleti võimalust teostada kontrollid vähema kui nelja sõrme alusel ja vältida kontrolliks kasutatava(te) konkreetse(te) sõrme(de) kindlaksmääramist süsteemis. Kaks ülejäänud muudatustaotlust puudutasid VISi lõppkasutaja rollimaatriksi uuendamist ja kolmanda samba ametiasutuste juurdepääsuõiguste laiendamist vastavalt nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsusele 2008/633/JSK.

¹³ Vt punkti 2.1.6.

¹⁴ Üksikasjaliku tehnilise spetsifikatsiooni versioon 1.22 ja liidese juhenddokumendi versioon 1.72.

¹⁵ Leping peatati 2007. aastal seetõttu, et VISi õigusliku aluse vastuvõtmine hilines ja see mõjutas üldist ajakava.

Parlamendi liikmetele ning komisjoni asepresident Barrot'le ja tema kabineti liikmetele näidati mudeli peal biomeetriliste viisataotlustega seotud praktilisi aspekte ja toiminguid.

2008. aastal valmistati ette rakendusmeetmete eelnõu, milles kehtestatakse tehnilised spetsifikatsioonid sõrmejälgede resolutsiooni ning kasutamise kohta biomeetriliseks tuvastamiseks ja kontrollimiseks. Kõnealused spetsifikatsioonid täiendavad komisjoni otsuses 2006/648/EÜ sätestatud miinimumnõudeid. SISVIS komitee arutab rakendusmeetmeid 2009. aastal.

Biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi süsteemilahenduste testimise esimene etapp lõpetati aruandeperioodi lõpus, kuid 2009. aastal jätkub täpsuse ja jõudluse testimine. Jätkusid järgmiste testide ettevalmistused ja vahendite arendustöö. VISi riiklike projektijuhtide 2008. aasta viimasel koosolekul töötati välja ja jagati liikmesriikidele biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi sõrmejälgi käsitleva osa heade tavade suunised.

2.1.5. Rajatiste ettevalmistus ja võrgustik

VISi keskküsus ja varukeskküsus paigaldati nii Strasbourgis (Prantsusmaa) kui ka St. Johann im Pongaus (Austria) veebruaris. Kesküsus ja varukeskküsus ühendati 1. aprillil enne lepingus kavandatud tähtaega. Riistvara paigaldamine algas mõlemas asukohas kavandatud ajal ja viidi lõpule juuli lõpus.

Võrgu paigaldamine algas 2008. aasta jaanuaris, kui kõikidele liikmesriikidele saadeti rajatiste ülevaatomisega seotud küsimustik. Kõik 48 rajatist vaadati üle märtsiks ning sidekanalite rajamine jätkus terve kevade jooksul, ehkki kuus rajatist pandi liikmesriikide taotlusel aasta lõpuni ootele. Võrgu paigaldamine kõigis liikmesriikide rajatistes viidi vastavalt kavandatule täielikult lõpule juuni lõpuks, välja arvatud neljas põhirajatises ja viies varurajatises, mille põhjuseks oli enamasti ruumide puudulik valmisolek.

Komisjon võttis 17. juunil 2008 vastu komisjoni otsuse 2008/602/EÜ, millega määratakse väljatöötamisetapiks kindlaks VISi riikide liideste ning keskinfosüsteemi ja riikide liideste vahelise sideinfrastruktuuri füüsiline ülesehitus ning neile esitatavad nõuded.

2.1.6. Testimine ja selle tulemused

Aruandeperioodil tehti ulatuslikke ettevalmistusi VISi keskinfosüsteemi testimiseks ja testideks liikmesriikidega, mis algavad 2009. aastal. Liikmesriigid nimetasid aprillis testimisjuhid. Määrati kindlaks kuus liikmesriiki, kes viivad esimesena läbi vastavustestid ja osalevad operatsioonisüsteemi testimises¹⁶. Esialgsete süsteemi vastuvõtutestide läbiviimiseks on vaja veel üheksat liikmesriiki¹⁷. Operatsioonisüsteemi testimises osalevate liikmesriikide võrguühendused olid valmis juunis ja mõned liikmesriigid lõpetasid riikliku süsteemi arendustöö septembri lõpuks, kui algasid VISi esialgsed vastavustestid. Oktoobri algusest hõlmab testimiskeskond kõiki biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi funktsioone. Aruandeperioodi lõpuks oli kuuel operatsioonisüsteemi testimises osaleval riigil olemas põhiline ühenduvus ja nad valmistusid läbi viima rakenduse ühenduvusteste. 2008. aasta lõpuks olid kolm operatsioonisüsteemi testimises osalevat liikmesriiki vastavustestid edukalt lõpetanud. Samal ajal oli alanud süsteemilahenduste funktsionaalsuse testimine, millele järgnes jõudluse testimine. Seoses muudatustaotluste heakskiitmisega muudetakse mõnede testimisetappide ajakava. Teistkordselt testitakse süsteemilahendusi pärast taotletud

¹⁶ Aasta lõpu seisuga osalevad operatsioonisüsteemi testimises kuus riiki: Eesti, Itaalia, Norra, Rootsi, Saksamaa ja Sloveenia.

¹⁷ Esialgsetes süsteemi vastuvõtutestides osalevate riikide nimekiri võib muutuda sõltuvalt nende ettevalmistatuse tasemest, kuid aruande koostamise ajal olid nendeks riikideks Austria, Hispaania, Leedu, Läti, Portugal, Prantsusmaa, Slovakkia, Tšehhi ja Ungari.

muudatuste rakendamist, millele järgneb kohe operatsioonisüsteemi testimine ja lõpuks esialgne süsteemi vastuvõtutest, eesmärgiga tunnistada VIS valmisolevaks 2009. aasta detsembri lõpus.

2008. aasta jaanuaris saadi kätte ja saadeti liikmesriikidele arendaja ruumides läbiviidavate vastuvõtutestide ülesehitust kirjeldava dokumendi esimene versioon. Hiljem aasta jooksul esitasid liikmesriigid arendaja ruumides läbiviidavate vastuvõtutestide ülesehitust kirjeldavasse dokumenti lisatava teabe funktsionaalsust käsitlevate testide kohta. Arendaja ruumides läbiviidavad vastuvõtutestid algasid 6. augustil ja need toimusid nelja seeriana kuni 29. septembrini. Oktoobris esitatud arendaja ruumides läbiviidavate vastuvõtutestide ülesehitust kirjeldava dokumendi lõppversioon (2.0) sisaldas testimise ajal tehtud parandusi ning seda kasutati süsteemilahenduste funktsionaalsuse testimiseks valmistumise alusena.

Vastavustestide protokollu uuendati poliitilisel tasandil kokkulepitud õigusraamistiku ja biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemiga integreerimise alusel ning uus versioon esitati märtsis. Lõppversioon (2.10) anti liikmesriikidele üle aprillis. Vastavustestide protokollu kasutatakse viitedokumendina vastavustestide täpsustamisel ning vastavustestide ülesehitust kirjeldava dokumendi väljatöötamisel. Vastavustestide ülesehitust kirjeldav dokument esitati oktoobris ja selles kirjeldatakse üksikasjalikult kõiki liikmesriikide vastavustestidega seonduvaid teste, mis järgivad arendaja ruumides läbiviidavate vastuvõtutestide ülesehitust kirjeldavat dokumenti. Testimise kava versioon 2.30 kiideti heaks juulis.

Süsteemilahenduste funktsionaalsusega mitteseotud testide ülesehitust kirjeldava dokumendi esimene kavand saadi kätte aprillis. Komisjoni talitused ja liikmesriigid kommenteerisid seda dokumenti ulatuslikult mitu kuud kestnud ametliku läbivaatamisaja jooksul. Esitati paar vaheversiooni, kuid septembris esitati liikmesriikidele süsteemilahenduste testide ülesehitust kirjeldava dokumendi versioon 1.00. Nii funktsionaalsust hõlmavaid kui ka mittehõlmavaid versioone vaadati läbi terve teise poolaasta jooksul ning süsteemilahenduste funktsionaalsuse testimine algas detsembris. Kui esineb vastuolusid testide ülesehitust kirjeldava dokumendiga, korratakse teste.

2.1.7. Riiklik kavandamine ja koordineerimine

Aruandeperioodil korraldasid komisjoni talitused SIS II komitee raames kümme liikmesriikide riiklike projektijuhtide töörühma koosolekut, et arutada projekti kesk- ja riikliku tasandi kavandamisküsimusi, riske ja tegevust. Lisaks muudatusi hindavale nõukogule ja VISi sõnumifunktsiooni ekspertrühmale asutati SIS II komitee töö toetamiseks ka eraldiseisev testimise alane nõuanderühm. Nimetatud rühmad asutati vastavalt testimist, süsteemi spetsifikatsioonidesse tehtavaid muudatusi ja VISi sõnumifunktsiooni arendamist käsitlevate konkreetsete küsimuste arutamiseks.

Jättes kõrvale VISi keskinfosüsteemi töövalmiduse, sõltub süsteemi tööle hakkamine põhiliselt riiklike projektide edusammudest. Riiklikul tasandil valitsevate tingimuste tõttu on liikmesriikide poolt saavutatud edusammud erinevad. Liikmesriikide igakuine aruandlus selleks ette nähtud koosolekutel on parandanud riiklike projekte käsitleva teabe kvaliteeti, järjepidevust ja kasulikkust. 2008. aastal andsid liikmesriigid igakuistes eduaruannetes oma edusammudest aru vastavalt oma staatusele operatsioonisüsteemi testimises osaleva riigi, esialgsetes süsteemi vastuvõtutestides osaleva riigi või muu liikmesriigina. Edusammudest anti aru kuue kriteeriumi põhjal, mille hulka kuuluvad valmisolek liituda võrgu ja süsteemiga, viia läbi vastavustest, valmistada ette konsulaaresindused Põhja-Aafrikas ja testida VISi sõnumifunktsiooni. Komisjoni talitused said teavet ka riikliku tasandi edusammude kohta riikides, mis kohaldavad Schengen *acquis*'d täielikult hilisemas etapis. Suurem osa liikmesriike pidas oma edusamme nimetatud kriteeriumide täitmisel läbinisti õigeaegseteks, kuid nähtavasti on mitmel liikmesriigil oma riiklike süsteemide arendamisega raskusi.

Liikmesriikide ettevalmistatuse erineva taseme tõttu on oht, et mõnede liikmesriikide riiklikud süsteemid ei pruugi olla valmis selleks, et viia läbi teste ja ühenduda keskinfosüsteemiga vastavalt kokkulepitud ajakavale.

2.1.8. VISi toetajad

Strateegilise sissereände-, piiride ja varjupaigakomitee 2008. aasta septembri koosolekul volitati valdkondliku ministri poolt nimetatud, liikmesriikide kõrgematest ametnikest koosnevat rühma jälgima riiklikke VIS projekte kuni süsteemi kasutuselevõtuni, tagamaks muu hulgas seda, et liikmesriigid võtaksid vajalikud meetmed, et nende viisasad väljastavad asutused koguksid ja edastaksid või nende nimel tegutsev teine liikmesriik koguks ja edastaks viisataotlusandmed VISile kooskõlas süsteemi piirkondliku kasutuselevõtmisega.

Rühma esimene koosolek toimus detsembris Pariisis eesistujariigi Prantsusmaa juhtimisel. Rühm arutas sellel koosolekul lisaks konsulaarkoostööle, piirkondlikule kasutuselevõtmisele, projekti korraldusele ja liikmesriikide toetamisele nelja taotlust enne operatsioonisüsteemi testimist rakendatavate muudatuste tegemiseks. Rühm soovitas alaliste esindajate komiteel liikmesriikide taotletud muudatused heaks kiita tingimusel, et VISi kasutuselevõtuni uusi taotlusi ei esitata. See pikendab VISi rakendamise ajakava kuue kuu võrra. VISi toetajad aitavad koordineerida ka süsteemi piirkondlikku kasutuselevõttu, toimimist ja töö korraldust konsulaaresindustes ja piiripunktides, avalikke suhteid (kõigi huvirühmadega) ning statistikat ja aruandeid. Koostöös komisjoniga koostab rühm ka kontrollnimekirja liikmesriikide tegevusest seoses kõigi tehniliste, konsulaar- ja piiriettevalmistustega ning jälgib selle täitmist.

2.1.9. Kasutuselevõtt konsulaaresindustes ja piiripunktides

Vastavalt ühiste konsulaarjuhiste kavandatavale muudatusele koguvad liikmesriigid oma konsulaaresindustes andmeid biomeetriliste tunnuste kohta, mille hulka kuuluvad viisataotleja näokujutis ja kümme sõrmejälge. Et valmistada ette biomeetriliste tunnuste kasutuselevõtt konsulaaresindustes, on tervel aruandeperioodil jätkunud pilootprojekt viisataotlejate biomeetriliste andmete kogumiseks, säilitamiseks ja kontrollimiseks (BIODEV II), mida on koguni pikendatud 2009. aasta märtsi lõpuni. Projekti pikendus hõlmab pooli BIODEV II algsetest osalistest (Prantsusmaa, Belgia, Saksamaa ja Austria). Senised tulemused on näidanud, et viisataotlejatelt kvaliteetsete sõrmejälgede saamiseks peab nende võtjaid põhjalikult koolitama ning vahel võtma sõrmejälgi ka mitu korda, et vähendada võimatuks osutunud registreerimiste määra.

Muudetud Schengeni piirieskirjade kohaselt peaksid liikmesriigid olema valmis kasutama VISi kõigi viisaomanike kontrollimiseks kõigis välispiiripunktides kahekümne päeva jooksul pärast seda, kui VIS esimeses konsulaarpiirkonnas kasutusele võetakse. Ühendkuningriigi eesistumise ajal vastu võetud nõukogu järeldustes nimetati esimeseks konsulaarpiirkonnaks Põhja-Aafrika ning otsustati, et pärast seda võetakse VIS kahe aasta jooksul kasutusele kindlaksmääratud piirkondades, mille järjestus määratakse kindlaks komiteemenetlusega.

2.2. Komisjoni projektijuhtimine

2.2.1. Kavandamine ja eelarve

2008. aasta üldeelarves oli kulukohustuste assigneeringuteks ette nähtud kokku 20 miljonit eurot, millest 2 miljonit eurot suunati reservi. 2008. aasta peamised kulud olid biomeetria lisafunktsioonide ettevalmistus, välisabi projektijuhtimisele ja kvaliteedi tagamisele, väljatöötamisetapi tegevuskulud, VISiga seotud muudatused (seoses muudatustega õigusaktides ja liikmesriikide muudatustaotlustega). 88,21 % VISi assigneeringutest

kogusummast seoti kulukohustustega ja 95,13 % maksete assigneeringutest oli aruandlusperioodi lõpuks välja makstud. VISi eelarveartikkel on 18 02 05.

2008. aasta kulukohustuste assigneeringud ja maksete assigneeringud

Kasutatavad kulukohustuste assigneeringud	Ärakasutatud	Kokku %	Kasutatavad maksete assigneeringud	Ärakasutatud	Kokku %
18 745 376,30 €	16 535 020,04 €	88,21 %	14 657 396,30 €	13 943 795,81€	95,13 %

2.2.2. Riskijuhtimine

Kooskõlas hea tavaga tuvastatakse, hinnatakse ja jälgitakse projekti riske jooksvalt kolmes registris. Väljatöötamise eest vastutav peatöövõtja hindab tegevusriske oma lepingu ulatuses (kesksüsteemi väljatöötamine, toe ja koolituse pakkumine). Liikmesriigid jälgivad oma riiklike projektidega seonduvaid riske. Komisjoni talitused hindavad ka üldisi projektiriske, mis koosnevad näiteks väljatöötamise eest vastutava peatöövõtja ülesannetest, riiklikest projektidest, rajatiste ettevalmistamisest ja õigusaktide vastuvõtmisest. Riskid on taseme järgi jagatud kõrgeteks, keskmisteks ja madalateks. Komisjon arutab riske liikmesriikidega regulaarselt riiklike projektijuhtide töörühma koosolekul ja ka projekti juhtimisnõukogus.

Aruandeperioodil tuvastati kõige kriitilisema riskina see, et väljatöötamise eest vastutav peatöövõtja ei pruugi nõutava kvaliteediga tulemusi saavutada kokkulepitud ajakava raames. Teiseks kriitiliseks riskiks olid täiendavad muudatustaotlused ja viivitused seoses riiklike süsteemidega. Kolmandaks oluliseks riskiks oli võimalus, et ühiste konsulaarjuhistele muutmise võib kaasa tuua VISi funktsionaalse muutmise. Muude peatöövõtja poolsete riskide hulka kuulub testietappide ajal toimuv sünkroniseerimine ning VISi ja biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi vaheline redaktsioonide kava järgimine. Üks liikmesriikidega seotud risk puudutab valmisolekut testietappideks. Komisjon ja väljatöötamise eest vastutav peatöövõtja teevad nende riskide ja riskide poolt projektile avaldatava mõju leevendamiseks tihedat koostööd.

2.2.3. Projekti juhtimisnõukogu

Projekti juhtimisnõukogu kohtus 2008. aastal kümme korda, et arutada projekti juhtimist ja riske projekti huvirühmade, väljatöötamise eest vastutava peatöövõtja ja kvaliteedi tagamise eest vastutava töövõtja ning eelmise ja järgmise eesistujaga.

2.3. SIS II komitee koosolekud

2008. aastal toimus seitse SIS II komitee koosolekut, millel arutati VISi väljatöötamise edusamme.

Lisaks SIS II komitee regulaarsetele koosolekutele korraldavad komisjoni talitused liikmesriikide ekspertidest ja projektijuhtidest koosnevate VISi töörühmade koosolekuid, et arutada üksikasjalikke tehnilisi küsimusi ning anda ülevaade kogu projekti edusammudest (vt punkti 2.1.7).

2.3.1. SISVIS komitee

2008. aastal asutati SISVIS komitee¹⁸ komisjoni abistamiseks tema rakendusvolituste kasutamisel nii SIS II kui ka VISi projekti elluviimisetapiga seonduvates küsimustes. Erinevalt SIS II komiteest ei ole mõlemad projektid ühes tööprogrammis; selle asemel kohtuvad liikmesriikide eksperdid erinevates koosseisudes. Pärast VIS määruse jõustumist sai kokku kutsuda SISVIS komitee VIS koosseisu esimese koosoleku. See toimus novembris ning sellel arutati kodukorda ja VISi sõnumifunktsiooni spetsifikatsioonide kavandit. Komitee vastutab ka 2009. aastal rakenduseeskirjadega seotud otsuste vastuvõtmise eest komiteemenetluse raames.

2.3.2. Muudatusi hindav nõukogu

Aruandeperioodil asutati SISVIS komitee VIS koosseisu nõuandva töörühmana muudatusi hindav nõukogu. Nõukogu annab arendusetapis, sealhulgas testimise ajal VISi konfiguratsioonijuhtimist käsitlevaid soovitusi, mida arutatakse seejärel VISi riiklike projektijuhtide töörühma koosolekul, ja annab aru SISVIS komitee VIS koosseisule.

2.3.3. Testimise alane nõuanderühm

Aruandeperioodil asutati SISVIS komitee VIS koosseisu nõuandva töörühmana testimise alane nõuanderühm. Testimise alane nõuanderühm tagab, et testimisega seotud probleemidega tegelemiseks ja nende lahendamiseks kasutatakse struktureeritud protsessi ning annab nõu VISi testiseeriade lõpuleviimiseks. Rühm esitab VISi testimist käsitlevaid soovitusi kõigis testietappides, eriti siis, kui liikmesriigid osalevad testides otse.

2.3.4. VISi sõnumifunktsiooni ekspertrühm

Veebruaris toimunud VISi riiklike projektijuhtide töörühma koosolekul asutati mitteametlik VISi sõnumifunktsiooni ekspertrühm, et toetada VISi suhtlusmehhanismi (VISi sõnumifunktsiooni) rakendamist. Funktsioon kasutab VISi infrastruktuuri ning koosneb kesksest meiliserverist ja riiklikest meiliserveritest ja -rakendustest.

VISi sõnumifunktsiooni ekspertrühm kohtub kord kuus ja osalejateks on vähemalt kümme liikmesriiki. Pärast 2008. aasta aprillis toimunud VISi riiklike projektijuhtide töörühma koosolekut, kus jõuti kokkuleppele VISi sõnumifunktsiooni rakendamise kõrgetasemelises kavas ja strateegias, koostati VISi sõnumifunktsiooni spetsifikatsioonide kavand. Mitteametlikult toetas VISi riiklike projektijuhtide töörühm kavandi lõppversiooni oktoobris. VISi sõnumifunktsiooni spetsifikatsioonide käsitleva otsuse eelnõu esitati SISVIS komitee VIS koosseisule, kellel palutakse otsust käsitlev arvamus esitada 2009. aasta alguses.

Paralleelselt VISi sõnumifunktsiooni spetsifikatsioonide koostamisega arutas rühm süsteemi rakendamise üksikasjalikku kava. Keskse meiliserveri töövõtja (VISi võrgu tarnija) tarnib osa liikmesriikide poolt testimiseks vajatavast dokumentatsioonist ja osa sellest valmistab ette VISi sõnumifunktsiooni ekspertrühm. Komisjoni ja liikmesriikide tööd toetab koostöös võrgu tarnijaga toe ja kvaliteedi tagamise eest vastutav töövõtja.

---

¹⁸ Moodustatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1987/2006 (mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist) artikli 51 lõike 1 alusel.

3. JÄRELDUSED JA TULEVIKUVÄLJAVAATED

2008. aastat iseloomustas vastuvõetud õigusliku raamistiku analüüsil põhineva uue ajakava rakendamine ning biomeetriliste tunnuste tuvastamise süsteemi VISi inkorporeerimiseks vajaliku töö teostamine. Aruandeperioodil suunati suurem osa jõupingutusi süsteemi tehniliste spetsifikatsioonide viimistlemisse ja testimistulemuste ettevalmistamisse. Arendaja ruumides läbiviidavad vastuvõtutestid viidi läbi ja kiideti heaks ning jätkusid ettevalmistused koos liikmesriikidega läbiviidavateks vastavustestideks. VISi toetajate rühma asutamise kaudu tugevdati veelgi liikmesriikidega poliitilisel tasandil tehtavat koostööd. Kesktasandil peeti kinni 2007. aastal kokkulepitud VISi ajakavast ning seda oleks täielikult järgida, kui liikmesriigid ei oleks aasta lõpu poole esitanud ühehäälselt taotlust nelja muudatuse rakendamiseks. Nimetatud muudatused on nõudnud kasutuselevõtu tähtaja edasilükkamist poole aasta võrra. Kõik huvirühmad teevad tihedat koostööd, et saavutada 2009. aastal nimetatud eesmärk.